

T_EX-verwerking in kleur

J. Hagen

PRAGMA, Onderwijskundig Bureau voor Advies- en Ontwikkelwerk,
Postbus 125, 800 AC Zwolle, (038) 229775

1 Syntax-controle

Voorals beginnende T_EX-gebruikers ervaren de mix van commando's en tekst als verwarrend. Mede om die reden hebben wij zo'n vier jaar geleden onze tekstverwerker afgestemd op het gebruik van T_EX, door T_EX-commando's op een wat afwijkende manier weer te geven. Het blijkt dat, afgezien van aanvullende mogelijkheden om de syntax te controleren, het aantal fouten in commando's drastisch afneemt. We laten hier een stukje tekst zien.

```
\starttekst
\hoofdstuk [ hfd:intro ] { Inleiding }
```

We gaan het hebben over:

```
\startopsomming [ n, opelkaar ]
\som   alfa
\som   beta ( $ \beta$ )
\som   gamma
\stopopsomming
```

Succes ermee.

```
\stoptekst
```

Het gekleurd weergeven van macro's en T_EX-specifieke karakters maakt ogenschijnlijk lastige macro's — bijvoorbeeld in macro-pakketten of style-files — vaak veel inzichtelijker. Het gebruik van kleur voor T_EX-specifieke toepassingen was mede mogelijk omdat we tot nu toe geen gebruik hadden gemaakt van kleurgebruik in onze programmatuur.

Commando's worden in groen weergegeven. Daarbij wordt rekening gehouden met vaak gebruikte speciale karakters, zoals: @, !, ? en *, bijvoorbeeld:

```
\commando
\?commando
\!!commando
\commando*
\c@mm@nd@
```

Rood is gereserveerd voor argumenten en de overgang naar de wiskundige mode:

```
tekst { tekst } tekst
tekst $ formule $ tekst
```

Cyaan, dat beter voldoet dan blauw, gebruiken we voor haakjes:

```
tekst [ziezo] tekst (ziezo) tekst
```

Bovendien gebruiken we blauw voor <, > en =. Dit enerzijds om formules beter leesbaar te maken, anderzijds worden deze karakters gebruikt in definities van macro's. Om die reden is ook het parameter-karakter # cyaan. Hoewel niet vaak gebruikt, wordt " eveneens cyaan gekleurd. Dit karakter heeft in T_AB_LE een speciale functie.

Een vierde gebruikte kleur is geel. Deze kleur is gereserveerd voor +, - en /. Dit komt zowel van pas in formules als in samengestelde woorden. Resten nog enkele vaak gebruikte karakters als %, ~, \, ', |, &, ^ en _.

2 Spellingcontrole

Een tweede voorbeeld van kleurgebruik bij T_EX-verwerking betreft spellingcontrole. In plaats van het (vaak vermoeiende) vraag-antwoord-spelletje, kan real-time de spelling van woorden worden gecontroleerd. Daarbij blijven de T_EX-commando's natuurlijk buiten beschouwing. Goed geschreven woorden worden groen weergegeven, onbekende woorden rood. Woorden van vier karakters of minder, worden niet gecontroleerd, eenvoudigweg omdat veel fouten bestaande woorden zijn.

Dit stukje tekst bevat weinig fouten.

Alleen dit woord is verkeerd geschreven.

Als we al controlerend door de tekst lopen, kunnen we de rode woorden verbeteren. Deze worden dan groen. Trema's en dergelijke worden automatisch geplaatst en hoeven niet te worden verbeterd.

Om een indruk te krijgen van de schrijfstijl worden vervoegingen van **worden**, **moeten**, **zullen** en **dienen** geel weergegeven, bijvoorbeeld:

Men dient zich er terdege van bewust te zijn dat er nauwlettend toezicht wordt gehouden!

Andere vormen van controle op schrijfstijl zijn ook mogelijk, bijvoorbeeld op het gebruik van woorden als **die**, **dat** en **deze** of aanspreekvormen als **wij**, **ik** of **jjj**. Dergelijke controles zijn soms handig in studieteksten.

De hier beschreven manier van spellingcontrole is inder tijd geïmplementeerd onder druk van gebruikers die niet meer zonder een vorm van controle konden. Voorbijgaand aan de discussie of spellingcontrole nu werkelijk tot betere teksten leidt, kunnen we toch voorzichtig de volgende conclusies trekken:

- Fouten zitten meestal in wat langere woorden. Korte woorden worden minder vaak fout geschreven maar komen soms wel eens dubbel voor. Omdat je onbewust vooral let op de niet-groene (dus goed geschreven) woorden, haal je fouten in (gebruik van) kleine woorden er meestal wel uit.
- Foute (of onbekende) woorden worden in rood weergegeven en kunnen direct worden verbeterd. Niet zelden blijkt dat onbekende woorden beter kunnen worden vervangen door hun eerder gebruikte synoniem, iets wat in opleidingsmateriaal geen kwaad kan.
- Voorbijgaand aan een discussie over schrijfstijlen, worden teksten er soms beter op als al te veel passieve werkwoorden worden vermeden. Waarschuwen werkt in dit geval beter dat verbeteren, vandaar de zacht-gele kleur.

- Van de mogelijkheid aanspreekvormen en dergelijke te controleren wordt zelden gebruik gemaakt.
- Tijdens spellingcontrole heeft men nauwelijks in de gaten dat er T_EX-commando's in de tekst voorkomen.

3 De programma's

Beide beschreven controles in kleur zijn beschikbaar in het programma `texedit`, dat naast deze controles ook wat meer geïntegreerde manier van T_EX-verwerken ondersteunt. De uitgekede versie van dit programma (`wdt`) biedt, naast natuurlijk de standaard tekstverwerkingshandelingen, alleen een controle van T_EX-commando's. Beide programma's hebben als kern dezelfde tekstverwerker. Kenmerkend aan deze tekstverwerker, die we inmiddels zo'n acht jaar in onze organisatie gebruiken, is dat de meeste handelingen onder slechts één toets beschikbaar zijn. Bovendien kunnen tegelijk meerdere zeer grote teksten worden geladen (megabytes).

Geïnteresseerden kunnen een kopie van `wdt` bij ondergetekende aanvragen. Het andere programma zal alleen bij voldoende belangstelling in het public domain worden gebracht.